

REDACTIA

Deák Ferencz-utca nrul 20

ABONAMENTUL

Pe un an 20 cor.

Pe jumătate an .. 10 "

Pe 1 lună 2 "

N-rii de Duminică pe an 4

coroane.

Pentru România și America

10 coroane.

Pentru România și străinătate

numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Deák Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE

de un sir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 bani de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se inapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

Expozițiunea.

Sunt acum douăzeci de ani, când în coloanele «*Tribunei*» întâia oară s'a zis, că petru toți Români soarele la București răsare, erau mulți cei ce stăteau pe gânduri — nu atât pentru că nu ar fi admis și ei adevărul acesta, ci pentru că mărturisirea le părea o prea mare îndrăznență.

Erau ce-i drept, și oameni, care stăteau încă sub stăpânirea ideii fixe, că nu au Români din țările coroanei ungare să primească formele culturale așa, cum ele au fost stabilite la București. Cei mai mulți se împăcaseră însă cu gândul, că în urma silințelor puse de guvernul ungar și de societatea maghiară spre a înăbuși viața națională română, nu le rămâne Românilor din regatul ungar decât să răspegă cu toată hotărârea cultura maghiară și să primească formele culturale stabilite la București, deși unele din ele sunt în adevăr greșite, chiar primejdioase.

Cei ce o admiteau aceasta nu toți o și mărturisiau. «Asta,—ziceau dânșii,—s'o gândești, dar să n'o spui, căci, spuindu-o, compromiți cauza».

A fi umblat prin România, a ave legături cu frații de peste Carpați, a vorbi cu oare-care simpatii despre regatul român era în gândul lor o lipsă de tact politic.

Lucrurile se desfășură însă potrivit cu rostul lor firesc. Mulți dintre cei-ce erau de părerea aceasta s'au dus în cele din urmă și ei pe la București, și-au găsit acolo prieteni buni, cu care întrețin cele mai strânse legături, și s'au convins ei înșiși prin sine, că poate cineva să vorbească cu multă căldură despre regatul român și să rămâie bun cetățean al regatului ungar, poate se admire pe regele Carol I și să rămâie leal și devotat al împăratului-rege Francisc Iosif I.

N'a fost și azi toată lumea e convinsă, că nici nu este nici un gând ascuns în dosul legăturilor dintre Români din regatul ungar și cei din regatul român: e în aceste legături numai gândul mărturisit și susținut cu toată hotărârea, că în viața lor culturală Români din regatul ungar resping formele semitizate ale Maghiarilor și se razimă pe cultura mai europenească a fraților săi din România.

Aceasta e importanța expozițiunii dela București.

Sunt puncte de vedere, din care expozițiunea aceasta ar putea să fie luată drept o greșală. Privită însă din punctul de vedere al vieții naționale române, ea pune în evidență adevărul, că Bucureștii nu sunt numai capitala regatului român, ci totodată și centrul cultural al întregului popor român.

Și pentru regatul român, și pentru Români, care nu fac parte din el, e bine să se constate acest adevăr, din care nu rezultă pentru nimeni vre-un rău.

El îi va fi jignind pe Maghiarii, care țin, ca în Ungaria numai cultura națională maghiară să fie. Tocmai pentru că țin la aceasta, li-se face un bine, dacă li-se dă ocaziunea de a se convinge, că concetățenii lor Români stau singuri în lupta politică, dar în cea culturală sunt spriginiți nu numai de toți frații lor, ci și de cei ce-și dau în Europa seamă despre rostul cultural al poporului român.

Convinși odată despre aceasta, se vor împacă și ei cu gândul, că și în Ungaria Români numai ca Români pot să trăiască, vor încetă a-și mai da silința să înăbușe viața națională românească și vor ajunge în cele din urmă să înțeleagă, că legăturile dintre Români din regatul ungar și cei din regatul român, întăresc ambele regate.

Cu cât mai mulți dintre Români din regatul ungar vor merge la expozițiunea din București și cu cât mai nesfiiți își vor da pe față simțămintele, cu atât mai adevărat va eși la iveală adevărul, că sunt niște infami calumniatori cei ce pun la îndoială lealitatea lor politică și niște visători vrednici de compătimire cei ce cred, că ei vor renunța vreodată la românitatea lor.

Vor fi văzând fără îndoială cei ce se vor duce la expozițiune, și lucruri, cari îi vor întrista. Aceasta se poate, căci sunt multe deosebirile în viața sufletească a Românilor, și dacă sunt multe cele bune, pe care Români din regatul ungar au să le primească dela frații lor din România, sunt și unele bune, pe care Români din regatul român au să le primească dela frații lor de peste Carpați. Cu atât mai vărtos au aceia, pe care îi iartă împrejurările, să meargă la București, de unde se vor întoarce cu inimile întinerite.

Delegațiunile. După informațiunile ziarului «*N. Wr. Tagbl.*» delegațiunile vor fi convocate în Budapesta pe ziua de 26 Octombrie. Consiliul comun de ministri, în care se va hotărî proiectele de lege, ce se vor înainta delegațiunilor, se va ține numai în 29 Septembrie.

Kossuth și Gotterhalte. La băile din Mehadia la o serbare Maghiarii se hotărîse să facă o mare demonstrație contra cântecului Gotterhalte, mai ales din motivul, că era de față și Kossuth. Când însă muzica militară a intonat primele acorduri, Kossuth s'a sculat în picioare și așa a ascultat cântecul dinastiei. Demonstrații în uimirea lor au uitat de cele făgăduite și s'au sculat și ei.

Discursul președintelui Iosif Vulcan

la deschiderea adunării generale a Societății pentru fond de teatru român, în Lipova, la 28 August n. 1906.

Domnilor și Doamnelor!

Cu bucurie vin să-mi împlinesc datoria de președinte, salutând onorabila adunare generală. Bucuria devine cu atât mai mare, că acum a doua oară ni-s'a făcut onoarea d'a fi invitați la Dv. Și ceea-ce ne inspiră o impresiune și mai prețioasă, este că hotărârea de invitare s'a votat unanim în conferența ce ați ținut.

Aceasta invitare unanimă arată învederat că toți sunteți aderenți ai steagului cultural cu care ne prezintăm.

Primiți omagiile noastre!

Entuziasmul cu care ați întâmpinat Societatea pentru fond de teatru român va fi aplaudat de toți consăngenii noștri, căci teatrul național este o înaltă instituțiune culturală și toți cei-ce sprijinesc înființarea lui îndeplinesc un fapt vrednic de stimă.

Teatrul adevărat este deodată și școală și templu. Școală unde se propune tot ce luminează mintea, ca să știm ce-i frumos și ce-i urât, spre a ne purta astfel ca să fim vrednicii fii ai părinților; templu unde se arată calea spre mântuirea sufletului și a tot ce avem scump.

Marea importanță culturală a teatrului național se vede și de acolo, că toate statele se cred datorate a înființa și a susține câte unul, cu mari jertfe materiale.

România, înaintând pe calea culturei, a înființat și ea un astfel de institut. Teatrul Național din București a avut multe seri memorabile, când artiștii români au reprezentat în mijlocul entuziasmului piesele originale. Millo cu lucrările lui Alecsandri a produs o plăcere generală, atât în cele două capitale ale României, cât și în celelalte părți ale țării. Ba a trecut și granițele, a venit în părțile noastre și a farmecat tot auditorul cu figurile și cântecile românești. Mai apoi ne-a făcut plăcerea Pascaly cu altă direcțiune artistică, mai puțin populară, dar cu o limbă modernă, care a fost ascultată cu plăcere. Au mai trecut în părțile noastre și alții cari pretutindeni au fost primiți cu căldură.

Primirea aceasta arată, că Români dincoace, inteligință și țărâtime, au înclinare și dragoste pentru teatru.

Aceste sentimente s'au manifestat prin ivirea dorinței, ca în lipsa de teatru stabil, să se constituie trupe de diletanți, cari să dea în toate părțile reprezentații, cu figure din societatea noastră și cu doine românești cari umple sufletul de însuflețire.

Prima manifestație de teatru de diletanți s'a făcut, dacă știu bine, în Brașov, sub conducerea tinerului profesor George Barițiu. Apoi a urmat la Blaj, unde s'au intrunit spre acest scop teologii. Și după aceste începuturi s'a format prima societate stabilă de diletanți în Transilvania la Cluj, sub conducerea tinerului Ioan Baci, care și-a făcut bun nume de diletant, încât a jucat și în România, iar astăzi e preot în comuna Șoimuș, unde a înființat o societate de diletanți țărani.

Aceste reprezentații au avut mare influință asupra poporului. Invățătorii tineri au început unul câte unul să formeze cu școlarii lor coruri vocale, cari cântară întâiu prin biserici; apoi învățară cântece lumești, deteră concerte. Cei mai

Românii arădani la Expoziție!

Au mai trimis până acum anticipația de 10 cor. pentru participarea la excursiune:

Simion Buda, proprietar Pâncota. Dr. Nicolae Ciacian, medic Pecica, pentru 2 persoane. George Turic, preot în Otlaca pentru 2 persoane. Ambroziu Popescu, preot în Zabaf. Domnul Zaicu din Zsombolya pentru 2 persoane. Avram Păcurariu, preot, Maria Păcurariu, Nicolae Dima, proprietar, Amalia Dima, Amalia Buda, Vasile Osvadă, Smith Feri, Nicolae Macrea, Nicolae Rimbaş, comerc., George Rain, preot, Maria Rain Hunedoara. Dimitrie Ioanovici Lipova.

Anchetă. Ministrul afacerilor interne, contele Andrassy încurând va ține ancheta la care vor fi invitate toate autoritățile administrative. Ancheta se va ocupa cu felul, de a se opri emigrările.

Comercianții din Arad au luat hotărârea ca din 15 Septembrie să fie închise dela orele opt sara, ca în alte orașe.

Bulgaria, după cum se crede în cercurile diplomatice, va deveni în timpul cel mai apropiat regat.

Sufragiul universal. Referitor la senzaționalele știri răspândite despre reforma electorală, ce n'are să dea drepturi tuturor cetățenilor, presa naționalistă a luat cuvântul cu deplină obiectivitate. Acum vine ziarul clerical »Alkotmány« și face următoarele reflexiuni:

»Că proiectul de lege a lui Andrassy nu va lăsa țara în mâna elementelor distructive, aceea nu numai nu va fi dăunător pentru sufragiul universal, n'ar fi numai mântuire de seducere a națiunii, ci direct o astfel de pretenție, ce prețindem dela guvern«.

râzând pe sub mustețe și fiindu-i șod de truda zădarnică a dracului, odată, ne mai putându-se stăpâni, rase nu hohot. Dracu se deșteptă din visurile ce îl năvăleau... Dumnezeu îl întrebă că: că ce hărăbăgie-i aceea? Dracu zise, că-i rac, dar că nu-l poate face să umble, nici pe uscat, nici în apă. Dumnezeu îi spuse, că nici n'o umblă, până sfinția sa nu i-o da putere. Dracu rugă pe Dumnezeu ca să-i ajute racului. Dumnezeu zise, că dacă l-ar fi făcut sfinția Sa i-ar ajuta; dar și așa îi ajută dacă i-l dă Sfinției Sale. Nu avu încătrău ci, ca totuși să se bucure cât de puțin de făptura macilor sale, îl dete lui Dumnezeu, care făcu ca racu să miște. Dracu, părându-i rău că la dat lui Dumnezeu, sări și apucă lanțu în mână, să tragă racu la sine, dar de odată lanțu se rupse, iar racul bătând din coadă, apucă napoi cătră Dumnezeu; dracu o tulă după rac și-i încheștă unghiile în spate să-l tragă la sine; dar înzădar: ce-i dat odată, dat rămâne...

De atunci, până în ziua de azi, racului i-se cunosc pe spate și urmele lanțului și a unghiilor dracului; iar racu, ca să nu mai apuce în mâna dracului se duce tot napoi, ca să ajungă în mâinile lui Dumnezeu... Partea dinaintea racului, dela urmele unghiilor dracului în sus, cătră cap nici nu-i bună de mâncat, că-i amară; ear partea din jos îi bună, cu-i îi bună și cu-i îi place.

Deputatul Vasile Goldiș între alegători. Vasile Goldiș, deputatul dietal al cercului Radna, Duminecă în 2 Sept. n. la orele 10 a. m. își va ține darea de samă înaintea alegătorilor săi din opidul Soborșin, iar în aceeași zi după amiază la orele 3½ va vorbi alegătorilor din comuna Troaș.

Adunarea generală a fondului de teatru în Lipova.

— Dela trimisul nostru special. —

Lipova, 29 August.

Ziua II.

Ședința a doua s'a deschis prin președintele Iosif Vulcan, la ora 10. Este de față și azi public destul de numeros, în deosebi dame.

Notarul Vasile Goldiș, citește procesul verbal al ședinței de ieri, care se verifică.

Urmează rapoartele comisiunilor.

Comisiunea financiară, prin referentul ei dl dr. Alexandru Marta, raportează că a aflat socotelile în deplină ordine și propune să se dea absolutoriu comitetului.

Comisiunea pentru înscrierea de membrii, prin raportorul ei dl dr. Vasile Avramescu; citește lista membrilor noi, înscriși fondatori, pe viață și ajutători, dând un rezultat bănesc de 2700 coroane.

Membrii pe viață s'au înscris trei: »Lipovana« instituit de credit în Lipova, »Murășanul« instituit de credit, Maria-Radna și dr. Traian Puticiu. Adunarea îi aclamă cu însuflețire, atât pe dâșii cât și pe ceialalți pe viață și ajutători.

Urmează raportul comisiunii pentru examinarea raportului general.

Referentul comisiunii dl dr. Aurel Cosma, face un lung și frumos expozeu despre întreaga activitate a comitetului.

Timpul fiind înaintat la propunerea mai multora se suspendă ședința și se anunță o a treia ședință pe după amiază la ora 4.

Invățătorii la Pecica.

Invățătorii rom. gr. or. din dieceza Aradului protopopiatele I—VII din stânga Murășului, și-au ținut a XXVI adunare generală a »Reuniunii« lor în frunțașă comună Pecica Română, în zilele de 29 și 30 August n.

Martii în ziua de sfta Măria-mare, cu trenul de 5 oare au sosit partea cea mai mare a învățătorilor în fruntea comitetului. Primirea a fost din cele mai mărețe: muzica cântă »Deșteaptă-te Române«, mulțimea poporului aclamă puternic »Să trăiască!« treasurile bubuiau ca tunurile la Plevna, 30—40 călăreți în costume naționale săltau pe caii lor zburdalnici...

În numele poporului a bineventat corpul învățătoresc părintele dr. Demetriu Barbu, căruia a răspuns v.-președintele Iosif Moldovan, inv. dir. în Arad.

Muzica, salvele au reînceput, șirul căruțelor în frunte cu veselii călăreți urmați de mii locuitori, arătau un conduct triumfător.

Așa știe Pecica primi pe învățătorii neamului. Onoare bravilor Pecicani!

Seara a fost convenire de cunoștință, iar Mercuri dimineața s'a serbat sfta liturgie cu chemarea Duhului sft și s'a deschis adunarea în sfta biserică.

După împlinirea formalităților îndatinate, s'a constatat prezența membrilor, după care s'au ascultat dizertațiunile »Ioan Amos Comenius« de Nicolae Cristea și »Alcoholismul« de George Petrescu. Amândouă au fost lucrări foarte interesante, și bravii nostri tineri au fost respălățiți cu urale și aplauze binemeritate.

După terminarea primei ședințe s'a ținut prânzul — banchet, la care au luat parte peste 2 sute persoane. Șirul toastelor l'a deschis I. Moldovan în sănătatea M. Sale Regelui.

Afară de toasturile oficioase la dorință generală au mai vorbit profesorii S. Secula și I. Costa. Iar inv. N. Ștefu (Cucu) fiind viu aplaudat, a rostit un vers ocazional care a produs plăcere generală.

După prânz s'au continuat, ședința II, iar seara a fost concert și petrecere de dans.

Concertul a fost instruit și condus de tinărul inv. Ștefan Ștefu, și a mulțumit publicul numărul pe deplin. La concert a luat parte și tinărul studinte Cornel Olar, care a acompaniat cu țimbala. La dorință generală a trebuit să cânte mai multe pieze, între cari a făcut mare efect cu »Deșteaptă-te Române«.

Petrecerea a urmat, cu mare însuflețire până în zorile zilei.

Venitul material încă a fost mulțumitor.

Joi s'a continuat ședința III și după restaurarea biurolui, în care s'a ales: președinte Iosif Moldovan, v.-preș. Protasiu Givulescu, secretar Dim. Popovici, cassar Iuliu Groșorean, bibliotecar Dim. Illiș — și a comitetului pe un nou period de trei ani 1906—1909, fie-care s'a dus la ale sale cu dulci suveniruri dela frații Pecicani. Adunarea vitoare va fi în Arad.

Situația în Rusia.

— 30 August.

Întâmplările din urmă sunt foarte îngrozitoare. Asupra Țarului s'a făcut atentat cu bombă, ce însă n'a reușit.

Din acel moment țarul e în o agitație continuă. Convoacă consiliu de ministri, dar nu află modul potrivit, nu știe, ce hotărâri să ia pentru înăbușirea revoluției.

Țarul și-a pierdut ori-ce nădejde de a putea îndreptă spre bine stările din imperiul său. Numai sfetnicilor lui are de-a mulțumi că n'a abzis încă de tron. Va edă un manifest către toți guvernorii și autoritățile îndemnându-i să lupte cu înverșunare pentru guvern, și să nu se lase intimidați de atentațele revoluționarilor.

Ministrul Stolypin cu privilegiul unui interviu a făcut mărturisirea, că în provincii e pace și liniște. Contra acestora ziarului »Zeit« din Viena i-se comunică, că dintre cele 87 de provincii din Rusia, 82 sunt în stare de asediu.

În Moscva au fost deținuți căpeteniile partidului socialist revoluționar.

Din Varșovia au sosit în Riga zilele trecute 40 de anarhiști. Trenurile sunt puse sub pază mare. Ieri au fost deținuți cinci călători, deși nu se poate adevăra contra contra lor nici un act de bănuială măcar.

În oraș s'a descoperit un nou magazin de bombe. Cu prilejul perchizițiilor domiciliare s'au găsit 38 de bombe de forme diferite.

Din toate temnițele se întâmplă desertări cu duiumul.

În Varșovia poliția au voit să pună mâna pe doi muncitori despre cari bănuia, că au făcut atentat contra lui Stolypin. Muncitorii au scăpat suindu-se pe un omnibus, mergea ce cu atâta repreziune, încât jandarmii nu l-au putut ajunge. Ei atunci au împușcat asupra omnibusului rânind mai mulți călători.

ZIEGLER AGOSTON,
(proprietarul firmei ZIEGLER FERENCZ),
bandajist academic, furnisorul cartii regale, atelier de instrumente medicale-chirurgicale **UJVIDÉK.**

Pregătesc tot felul de instrumente medicale și de chirurg, mâni, picioare artificiale, preparate ortopedice, corsete, clistere, irigatore, injectoare pentru organele sexuale femeiești; cearșafuri de pat de gumă pentru copii și lăuze, perini cu aer comprimat, oale de noapte pentru bolnavi, mașini electrice, în sfârșit, tot de ce au trebuință bolnavii, medicii, moașele, friseurii să capătă la mine cu prețurile cele mai ieftine.

La dorință trimitem prețuri curente franco și gratis.

Darea de samă a șefului clubului naționalist

Dr. Teodor Mihali,

ținută în Ileanda-mare Duminică în 13/26 August.

În 26 I. c. dl dr. T. Mihali în fața alegătorilor săi din Ileanda-Mare și-a ținut darea de samă despre activitatea, ce-a dezvoltat-o în sesiunea trecută în dieta ungară.

Când dl dr. T. Mihali, atașat de colegul său dl dr. Alex. Vaida se apropiă în trăsură cu 4 cai la orele 10 și jum. de Ileanda-Mare fu întâmpinat de un șir nesfârșit de trăsuri, în cari veniseră mulțime de alegători întru întâmpinarea iubitului lor deputat. La intrarea în comună sub o poartă triumfală frumos decorată, dl dr. V. Pocol cand. de adv. salută în numele alegătorilor în cuvinte alese pe deputatul dr. T. Mihali, iar acesta mulțumii în scurte cuvinte. Fetițe îmbrăcate în haine albe de sărbătoare îi predară cununii și buchete de flori, iar fetița Viorica Vaida, fiica faurului Ioan Vaida — unul dintre cei mai aprigi și devotați membrii ai partidului național din aceste părți — rosti o poezie ocazională. De aci până la casa fruntașului țaran Vasiligă Bude, intrarea d-ului Mihali în Ileanda-mare a fost un adevărat parcurs triumfal.

În fața miilor de alegători își rosti cuvântul de dare de seamă, care a ținut mai bine de o oră și jum.

După dr. Mihali a vorbit dr. A. Vaida-Voevod, fanatizând poporul. A urmat apoi înscrierea membrilor în partid. După aceea a avut loc un prânz comun în casa ospitalieră a faurului Ioan Vaida.

Dr. T. Mihali și-a început apoi turneul prin comunele din cerc, mergând mai întâi în comuna Șasa.

Și de prezent aleargă din comună în comună. Asupra turneului detalii în alt raport.

Iată vorbirea:

Fraților Alegători! Sentimentul de iubire și de datorință față de neam, lege și patrie a fost totdeauna conducătorul neamului românesc în luptele sale politice. De acest sentiment a fost călăuzit poporul nostru și atunci când a intrat cu ocazia alegerilor trecute în lupta electorală. Și tot acest sentiment i-a încălzit și pe frații noștri Slovaci și Sârbi. Bunul D-zeu și voința poporului ne-a ajutat, încât în locul celor 10 membrii din cari era compus partidul naționalităților, s'a urcat, încât astăzi neamurile nemaghiare din patrie sunt reprezentate prin 25 de deputați. — Mic este numărul acesta față de numărul cercurilor electorale în cari naționalitățile nemaghiare sunt în majoritate. Luând însă în considerare legea noastră electorală nedreaptă, pentru început putem fi mulțumiți și cu acest modest rezultat. — Datorința mea de deputat al D-Voastră este să vă dau samă despre activitatea parlamentară al partidului naționalităților, iar D-Voastră sunteți chemați să judecați dacă partidul nostru a corespuns așteptărilor D-Voastră ori nu. — Prima noastră preocupare a fost reconstituirea partidului compus din 14 Români, 7 Slovaci și 4 Sârbi. Și cu toate, că pe noi deputații popoarelor nemaghiare partidele coalitate nu ne-au recunoscut de partid, noi am priceput prin activitatea noastră să ne impunem ca partid politic bine încheșat și ca factor în viața parlamentară. — În butul împrejurării, că toate faptele și vorbirile membrilor partidului nostru au fost cele mai vii dovezi ale solidarității frățești ce a domnit în sinul partidului nostru, totuși s'au găsit oameni între contrarii noștri politici, cari nu s'au sfiit a prezenta lumii ca fapt împlinit aceea ce este numai o dorință a celor oameni cari au scornit vestea, că noi deputații Români avem de gând să ne dezbinăm de către frații noștri Slovaci și Sârbi, pentru a întemeia un partid parlamentar separat, românesc, nimicind astfel partidul deputaților naționaliști.

Țin fraților să desmințesc și cu aceasta ocaziune acest zvon lipsit de ori-și-ce temeii. Solidaritatea deputaților naționaliști nu este întemeiată pe simpatii personale ori pe comunitatea intereselor particulare ale unor indivizi. Nu. Temeliile ei sunt cu mult mai puternice, căci ele sunt chiar interesele vitale ale popoarelor nemaghiare asuprite din aceasta patrie. Iar cât timp aceste interese sunt identice, existența partidului nostru și susținerea lui va fi pentru fiecare dintre noi, deputații români, sârbi și slovaci nu numai o necesitate dictată de rezonul politic, dar chiar și o datorință stântă națională față de alegătorii noștri, față de națiunile ai căror reprezentanți suntem.

Fraților! Înainte de a trece la darea de samă amănunțită asupra activității noastre parlamentare, Vă comunic că în cele 41 ședințe ținute între 21 Mai și 30 Iulie a. c. au luat parte din cei 25 de membri a clubului nostru 22 de inși luând cuvântul de 80 de ori și făcând 12 propuneri și 9 interpelații.

Primul obiect de dezbateră pus la ordinea zilei a dietei a fost cererea de indemnitate a guvernului, adică cererea de a i-se da guvernului împuternicire din partea dietei ca să poată cheltui din visteria statului până în 1 August și dacă budgetul adecă preliminarul de spese încuviințat din partea dietei nu-i este dat. De această împuternicire guvernul are trebuiță pentru a putea scăpa de starea de ex-lex, în care se găsea până atunci cheltuind din banii țării fără ca sumele cheltuite să fie fost mai înainte, după cum cere legea, încuviințate de parlament.

La discuția indemnității a luat parte partidul nostru prin numeroși oratori, de sine se înțelege că noi ne-am văzut siliți a denega votarea indemnității din cauza neîncrederei noastre prea întemeiate ce o aveam față de guvern. Oratorii noștri au motivat din multe puncte de vedere această neîncredere scoțând mai cu seamă la iveală ne mai pomenitele abuzuri, brutalizări, fără-delegi, atrocități și omoruri comise cu ocazia alegerilor conduse de actualul guvern.

Urmând la dezbateră adresa adecă răspunsul cel dă parlamentul rescriptului împărătesc prin care se deschide sfatul țării, partidul nostru a prezentat un proiect de adresă separat.

Cu prezentarea acestuia a fost încredințat din partea noastră colegul sârb Dr. Mihail Polit. Venerabilul bătrân deși om trecut de 73 de ani supunându-se hotărârii partidului a comentat într-o vorbire de 2 ore cu tot atâta dibăcie cu câtă știință și pricepere îndreptățirea postulatelor depuse în proiectul nostru de adresă. În proiectul nostru de adresă se exprimă dorința ca toate neamurile din patrie cu puteri întrunite să lucrăm pentru întărirea tronului și a patriei. Pentru ajungerea acestui scop noi relevăm ca prima condiție rezolvarea chestiunii naționalităților în senzul ca să se țină cont de caracterul poliglot al statului nostru punându-se capăt nusuințelor îndreptate întru realizarea utopiei maghiarizării. Prefindem sufragiul universal direct secret după comune fără nici o restricțiune cât și arondarea dreaptă a cercurilor electorale; garantarea prin legi pozitive al dreptului de întrunire și a libertății presei, reducerea serviciului militar la 2 ani, introducerea dărilor progresive. Mai departe ce-ream introducerea mai multor reforme economice, ușurarea sorții clasei muncitorilor, considerarea intereselor noastre culturale, cât și încercarea persecutărilor în contra autonomiei bisericei naționale sârbești și pentru biserica gr.-cat. românească acordarea autonomiei.

Cât de îndreptățite erau postulatele cuprinse

în proiectul nostru de adresă, dovedește mai lămurit împrejurarea, că oratorii guvernamentali nu au fost în stare de a spune nimic meritoric în contra conținutului acestuia, ba din contră ei au supus unei critice aspre proiectul lor propriu de adresă. Mai mulți inși dintre ei au constatat chiar, că nu votează din convingere pentru proiectul majorității, ci numai din considerații de tactică și de disciplină de partid. — Intre împrejurările date chiar și acest modest rezultat a servit partidului nostru ca izvor de satisfacție.

A urmat apoi discuția asupra budgetului. La această dezbateră a luat parte partidul nostru cu 25 vorbiri. Budgetul fiecărui resort a fost supus din partea oratorilor noștri celor mai aspre și drepte critice. Multe, răni de care suferă viața politică a statului nostru le-am arătat numind totodată și mijloacele cu ajutorul cărora s'ar putea vindeca. Votarea bugetului am denegat-o. Cauza a fost neîncrederea noastră față de guvern și faptul că proiectul de budget nu ținea seamă de adevăratele interese ale populației.

Prin oratorii noștri am înaintat propuneri, cari dacă ar fi fost primite din partea majorității, de sigur ar fi contribuit mult la delăturarea unor rele, mari cari bântuesc poporul din patria noastră. Prin un orator al nostru s'a făcut propunerea ca dările restante în urma ex-lex-ului întru cât ele nu întrec suma de 200 coroane să fie plătite în decurs de 3 ani în rate de câte jumătate de an fără de a se socoti percente de întârziere.

Prin alt orator am propus ca ministrul de honvezi să fie însărcinat cu elaborarea unui proiect de lege, prin care serviciul militar să fie redus dela 3 la 2 ani.

Tot prin oratori de ai partidului nostru s'au mai făcut și alte propuneri dintre cari țin să vi-le comunic următoarele:

1. Parlamentul să esmită o comisiune permanentă pentru rezolvarea plângerilor naționalităților.

2. Statificarea serviciului igienei publice, constituirea unui ministeriu independent al igienei publice, tratament medical, leacuri și tratament de spital gratuit.

3. În zile de Duminică și de sărbătoare vânzarea beuturilor alcoolice în cantitate mai mică de un hectolitră să fie oprită.

4. Să se pregătească fără amânare un proiect de lege în înțelesul căruia cu luare în considerare a referințelor locale să fie vândute din moșiile statului și din moșiile comunale pe lângă prețuri echitabile părțile de 1—50 jughere locuitorilor din comunele în ale căror hotară zac acele moșii.

5. Să capete poporul din comunele învecinate cu moșiile și cu pădurile statului dela stat pășune în arândă pe lângă eschiderea ori-cărei intermediari astfel încât încetând sistemul de subarendare proprietarii mici să capete de-a dreptul dela stat arândă.

6. Ministrul de agricultură în înțelegere cu ministrul de interne să ordoneze, ca oficiile administrative să le dea chiar pe prețul cumpărării material de încărcat pușca și puști de vânat în împrumut pe lângă un preț mic tuturor acelor mici proprietari, ale căror moșie nu cade mai departe de un kilometru de moșii pe cari să prășește fiară, aceasta cu scopul ca să-și poată apăra recolta în contra pagubelor ce le fac fiările.

7. Guvernul să fie îndrumat a sistă refacțiile, care de prezent sunt în putere referitor la transportul de persoane și de mărfuri.

8. Guvernul este îndrumat, ca din considerație față de trebuințele economiei statului, să modifice tarifa trenurilor în acel înțeles, ca atât pentru transportul de persoane, cât și pentru transportul de mărfuri să fie rădicată tarifa cu 30%.

9. Guvernul este îndrumat ca să dispună de urgență sub nici un fel de pretext să nu poată lua camătă mai mare de 8%.

10. Considerând, că pe deputați îi așteaptă la toamnă, lucru mult mai greu și de mare importanță, feriele parlamentului să nu țină până în 10 Oct. ci numai până în 10 Sept.

Toate propunerile venite din partea partidului nostru chiar și de aceea, care fac parte din programul coaliției ca d. e. propunerea referitoare la serviciul de 2 ani au fost refuzate din partea majorității numai propunerea referitoare la constrângerea băncilor de a nu lua mai mult de 8% a fost primită deși nu cu unanimitatea voturilor dar măcar cu majoritate cu toate că ministrul de comerț s'a pronunțat în contra acestei propuneri.

După terminarea bugetului a urmat dezbaterile apropiate adevărate a legii prin care se împuternicește guvernul ca să poată spesa bugetul statorit.

Luând cuvântul în numele partidului nostru dl dr. Iuliu Maniu — tot d-sa deschisese la timpul său campania noastră parlamentară prin răspunsul dat vorbirii de program a ministrului-prezident, — a resumat în mod maestru toate gravaminele și postulatele noastre îndreptățite.

Fraților Alegători! V'am înșirat într'un resumat scurt activitatea parlamentară a partidului naționalităților. Să vă înșir amănunte nici timpul nici împrejurările nu'm permit, dar ar fi și de prisos pentru că cunosc zelul și dragostea cu care a petrecut fiește care din Dvoastră toate faptele și toate vorbirile deputaților naționaliști din parlament. Poate că unul ori altul dintre Dvoastră așteaptă ca să mă pronunț cu privire la chestiile de natură de drept public cari în anii din urmă a zguduit atât de mult viața politică din țara noastră. Părerea mea este, că nu ar avea nici un înțeles nici nu ar fi oportun ca noi deputații neamurilor nemaghiare să ne ocupăm în parlamentul prezent cu chestie din public mai mult din cum vor pretinde inevitabil împrejurările. Pentru că guvernul actual a fost denumit și actualul parlament convocat de M. Sa determinându-i-se ca fiind supremă a activității sale crearea unei legi electorale europenești în locul actualului legi electoraliastice. Cu drept cuvânt vede Coroana deslegarea stărilor critice, în cari se găsește monarhia noastră și în deosebi patria noastră Ungaria în relațiile nesănătoase create prin legea electorală feudală în vigoare. Cu drept cuvânt poate aștepta Coroana și poate aștepta fie care adevărat patriot, că reforma electorală va fi isvorul consolidării interne a monarhiei noastre, a cărei existență este o necesitate europeană.

Dar pentru ca să poată răsări din reforma electorală renașterea monarhiei și patriei noastre, este de lipsă ca legea electorală ce se va crea să nu fie falsificată, ci să fie un adevărat sufragiu universal direct și secret după comune, este de lipsă ca să se facă o dreaptă împărțire a cercurilor electorale cât și o lege clară și cinstită cu privire la procedura electorală. Cu un cuvânt legea electorală viitoare trebuie să fie temelie democratizării vieții noastre publice pe toată linia și înfrângerea hegemoniei, oligarhiei feudale ce a adus popoara patriei noastre la sapă de lemn, a sancționat sistemul fărădelegilor, a periclitat constituția patriei noastre, și înșasi existența monarhiei. Pentru aceea noi deputații nemaghiari cetățeni credincioși ai patriei, fiind devotați binelui obștesc al neamurilor noastre plini de jale față de soarta proleariatului desmoștenit și credincioși tradițiilor

noastre din bătrâni, supuși loiali ai dinastiei ne vom ține de supremă datorință ca să luptăm din toate puterile noastre, cu toate mijloacele legale ce ne stau la dispoziție pentru crearea unei legi electorale adevărat democratice. Și ori care partid ori grupare politică, care profesară aceleași principii democratice ca și partidul nostru, va fi salutat de noi cu dragă inimă ca aliat politic și tovarăș de luptă.

Democratizarea constituției Ungariei este o trebuință de stat care nu mai suferă amânare. Căci Ungaria ori își va democratiza constituția și întreaga sa viață constituțională, ori dacă nu și va periclita înșasi constituția și va face cu neputință ori ce progres constituțional al vieții sale publice.

Fraților Alegători! Una dintre calumniile cele mai perverse cu care este atăcat poporul românesc din partea dușmănească este acuza iredentismului. Este prea firesc, că suntem fericiți și mândri, când vedem în vecinătatea noastră înflorind și progresând liberul regat al României. Este prea firesc, că ne bucurăm din toată inima de toate succesele fraților noștri de dincolo de munți. Unitatea culturală a întreg neamului românesc, produsul firesc a evoluției paralele culturale născut din cultivarea a celeiași limbi, acelorași datini și aceleiași credință, care precum în trecut astfel nici în viitor nu va putea fi zădărnicită prin minusculele machinațiuni polițienești, aceasta unitate culturală nu a produs nici când în sânul neamului nostru, niciodată tendințe iredentiste și nu se găsește nici un singur caz, când vre-un fiu al neamului nostru ar fi comis vre-o faptă incompatibilă cu corectitatea unui cetățean patriotic ori cu sentimentele de înalt devotament față de dinastia Habsburgică.

Fraților Alegători! Precum noi conducătorii avem datorința față de D-Voastră și ne dăm silința să corăspundem acestor datorinți din toate puterile după cea mai bună știință și conștiință a noastră, astfel fiecare dintre D-Voastră are sfânta datorință de a conlucra la organizarea și întărirea partidului nostru național, de a vă alipi de acest partid care este înșasi espresiunea vitalității neamului Românesc și de a-l sprijini atât prin mijloace morale cât și prin ajutor material. Nu e permis în viitor să se lese sedus nici un singur alegător român conștiu de sine prin vorbe viclene din orice parte ar veni ele. Nu e permis nici un alegător român, care-și cinstește legea, limba și neamul, care-și iubește moșia și vrednicia de om și de Român să se mai lase ademnit cu bani spurcați de ai lui Juda și prin beutură otrăvitoare. Tot natul român trebuie să știe de acum înainte, că lupta politică ce-o duce partidul nostru este câștigarea celor mai sfinte drepturi omenești, naționale și cetățenești. Să respectăm cu toții legile, dar să pretindem în același timp, ca ele să fie respectate și atunci când este vorba de drepturile noastre, să fie respectate pe toate tărîmurile vieții publice, vieții private și vieții de stat, să fie respectate drepturile autonome în biserică, în școală, în comună la comitat. Intrându-ne cu toții forțele să muncim intensiv pentru progresul nostru politic-economic și cultural ducând o viață trezvie și ținând neclintii la cinstea și omnia noastră personală și la caracterul neprihănit de vrednici Români și vrednici cetățeni! Să dăm țării ce este a țării și împăratului ce este a împăratului!

Să nutrim credința tare în sufletele noastre, că toate suferințele îndurate de neamul nostru în trecut în lupta sa pentru rege, limbă și moșie vor fi răsplătite îmbelșugat cu ajutorul lui D-zeu și că dacă vom avea conștiința puternică a vredniciei noastre proprii și voință tare de a nu lăncezi în luptă cât timp nu vom vedea realizate și pentru neamul nostru principiile înalte ale libertății, egalității și frățietății!

NOUTĂȚI.

ARAD, 31 August 1906.

— Știri personale. P. S. Sa Episcopul diecezan a plecat Joi la Sibiu, unde va lua parte la ședințele fundațiunii Gozsdu. P. C. Sa Archimandritul Augustin Hamseă va pleca Duminică.

— P. C. Sa protosincelul Roman R. Ciorogar, director seminarial s'a rentors dela băile din Karlsbad.

— Asentările în comitatul Aradului. În comitatul nostru se vor ține asentări pentru anul 1906 în zilele dela 10 Octomvre—13 Noemvre în modul următor:

Cercul Chișineului: Octomvre 10, 11, 12 și 13.

Cercul Aletei: Octomvre 15, 16 și 17.

Cercul Halmagiului: Octomvre 19 și 20.

Cercul Boroșbeșului: Octomvre 22, 23, 24 și 25.

Cercul Boroșineului: Octomvre 27, 29, 30 și 31.

Cercul Târnovei: Noemvre 2 și 3.

Cercul Șiriei: Noemvre 5, 6, 7 și 8.

Cercul Radnei: Noemvre 10, 12 și 13.

Cercul Pecichei: Noemvre 15, 16, 17 și 19.

Cercul Aradului: Noemvre 9, 10, 12 și 13.

— La consulatul român nu se vorbește românește? Sub acest titlu ziarul «W. B.» scrie următoarele: De două zile îi dă unei Românce comisariatul de poliție din Rudolfsheim adăpost. De petrecerea ei în Viena își va aduce sigur todeauna aminte. Femeia Sanfira Carași a venit înainte de trei zile din București la Viena spre aș căuta bărbatul. El a fost până la moartea principelui Sturdza la acesta ca îngrijitor de grajduri și plecă apoi spre Viena. Înainte de câteva zile a primit femeia Carași o scrisoare dela bărbatul ei, prin care îi împărtășește, că și-a aflat un post bun de îngrijitor de grajduri în Viena și că locuște, cum a scris, pe «Mare-ifis-strassë 242», adică pe Mariahilfer-strassë. Femeia călători deci spre Viena și din Budapesta îi anunță bărbatului sub adresa de mai sus sosirea ei, dar la gară încă n'o întimpină nime. Femeia, care nu pricepea nici o vorbă nemțește, natural n'a putut afla adresa, căci un număr «242» pe Mariahilferstrassë nici decum nu există. După multă trudă află ea unde e consulatul român. Acolo ia zis neputincioasei și sârmanei femei, ca ea să vie de altă dată la orele 10 de nou și-o trimise simplu afară după ce îi dădu ordin pentru ziua următoare.

Noaptea rătăci femeia Carași umblând încoace și încolo, până ce fu în urma prinsă în Meidling fără de adăpost și dusă la comisariatul Rudolfsheim. Aici spre fericire un comisar știa românește și află istoria suferințelor și pățania femeii. Cu un bilet, prin care erau rugați pașanii de ai arăta femeii drumul, o trimise el erî dimineață la consulat l. Grilparzestrasse 5. Abia cătră orele 1/2 11 ajunse femeia acolo.

Un ampoliat, care nu știe nimic românește, o trimise pe sârmană femeie iarăși afară. Același noroc a avnt femeia și după ameză. Deci de nou veni ea erî la comisariatul din Rudolfsheim, unde ia dat earăși loc de rămas peste noapte. Dacă nici azi nu se va îngriji consulatul român de femeia româncă, atunci va fi ea trimisă în patrie pe calea de binefaceri. Că la consulatul român. abstrăgând dela aceea că pe beata femeie, străină, o trimit în toate părțile, se află ampol-

INSTRUMENTE NECESARE LA ORI-CE ECONOMIE.

o o o o „Ciururi-Kalmár“ adevărate și mașini pentru curățirea sămânțelor de trifoliu. o o o

Cele mai renumite în toată țara și cele mai ieftine și de construcția cea mai bună.

Fabricăm din materia de prima calitate din patrie în diferite mărimi, în diferite construcții, corespunzătoare tuturor cerințelor economice, mașini pentru curățirea grânelor, ciururi de pleavă, mănate cu mâna ori cu motor. Rugăm să cereți catalog gratuit despre noutățile noastre de un an. La ori ce cerință răspundem prompt și fără nici o plată.

FABRICA DE MAȘINI DE GRÂNE alui KALMÁR ZS. ȘI SOȚUL HÓDMEZŐ-VASARHELY.

Numărul Telefonului 69.

În Aiud premiat cu premiul mare de aur. Titlu în caz argoat: KALMAR-rostagyár.

Numărul Telefonului 69

- 5. Raportul bibliotecarului.
 - 6. Exmiterea unei comisii pentru cenzurarea rapoartelor.
 - 7. Exmiterea unei comisii pentru înscrierea taxelor.
 - 8. Cei care eventualele dizertațiuni, cari sunt să se prezintă cu 3 zile înainte, directorului departământului.
 - 9. Referada comisiunilor.
 - 10. Statorirea bugetului.
 - 11. Eventuale propuneri. Hotărâre în chestia prelegerii populare.
 - 12. Inchiderea adunării.
- Din ședința comitetului ținută la 25 August st. n. 1906.
- Dr. Gavril Suciu, Dr. Victor Bontescu,
președinte. notar.

Atragem atențiunea on. public asupra faptului, că ziua adunării am fixat-o pe 9 Sept. fiind zi de Duminecă, iar locul ținerii în Hațeg, — fiindcă voim să-i dăm prilej publicului din împrejurime, să poată gusta adevărata artă a dlui Zaharie Bârșan și a d-șoarei Brașoveanu, cari au avut amabilitatea, să dea ascultare chemării noastre, venind pentru numita zi la Hațeg, să ne delecteze cu preafrumosul lor joc pe scenă.

Invitățile speciale și programul acestei serate teatrale, care va avea loc Duminecă seara, le vom expedia și separat.

Nimănui nu-i este ertat să scape acest atât de favorabil prilej.

Cu stimă:
Aranjatorii.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:
„Calendar pe anul dela Hristos 1907“. Este calendarul diecezan, ce anual apare în tipografia diecezană din loc pe lângă modestul preț de 40 fil. El este foarte bogat atât în partea calendaristică, cât și în cea literară. Economul va găsi sfaturi folositoare pentru lucrul de câmp, îndrumări cum are să-și întocmească treburile în fiecare lună de peste an. E vorba în calendar despre casa domnitoare și despre domnitorii celorlalte state europene. Consumarea târgurilor. Taxele postale și telegrafice. Sematismul metropoliei gr. orientale române din Ungaria și Transilvania. Partea literară cuprinde bucăți alese din diferiți scriitori români: G. Coșbuc, Octavian Goga, I. Agârbiceanu, Maria Cioban, V. Alecsandri. Articoli de I. Groșorean, Diaconul. Un limpede studiu de G. Tulbure. Poezii populare de Vasile Sala. O enarare bună a lui Iosif Stanca. Insoțiri economice de dr. P. Cioban. N. A. Bogdan: Anecdote și diverse. Bucăți hazlii de Cucu (Nicolae Ștef) etc.

Celitorul, căruia nu i-se dă modrul să poată cheltui bani și pentru vre-un ziar, va câștiga în acest călindar un bun povătuitor și o folositoare lectură, pe lângă cel mai ieftin preț posibil.

Cei ce-l desfac primesc pe lângă rabatul de 20% și un calendar de părete.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 30 August.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Oct. 1906 (100—clgr.)	7:20 — 7:21
Secară pe Octomvrie	6:12 — 6:13
Orz pe Octomvrie	6:68 — 6:69
Cucuruz pe Iulie	6:63 — 6:64
Cucuruz pe 1907	5:13 — 5:14
Grâu pe Aprilie 1907	7:47 — 7:48

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Octomvrie 1906	7:17 — 7:18
Grâu pe Aprilie 1907	7:45 — 7:46
Secară pe Octomvrie	6:10 — 6:11
Ovăs pe Octomvrie	6:48 — 6:49
Cucuruz pe Iulie	6:64 — 6:65
Cucuruz pe 1907	5:13 — 5:14

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 kgr. 112—113 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 kgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 kgr. 119—120 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 kgr. 122—123 fil.; mijlocii părechea 250—260 kgr. greutate 126—127 fil. Ușori până la 240 kgr. 116—118 fil.

Posta Administrației.

P. Ardelean, Varșand. Am primit 10 cor. ca abonament până la 1 Octombrie 1906.

George Butariu, Drauț. Am primit 4 cor. ca abonament pe anul întreg 1906.

Avram Giurgiu, Hodiș. Am primit 10 cor. ca abonament până la 1 Octombrie 1906.

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Editor proprietar: George Nichin.

Edict de vânzare.

Se aduce la cunoștința on. public, că o parte a pădurei foștilor coloni din Streza-Cârțișoara, comitatul Făgărașului în estindere de 181.3 jug. cat., — care teritor cu concesiunea Inaltului Ministru de agricultură nr. 10563—1—4 din 1900 este destinat spre pășunat, în urma răririi, — lemnele de fag folosibile spre foc, se vor da în licitațiune publică în 23 Septembrie 1906 st. n. la orele 11 a. m. în cancelaria comunală din Streza-Cârțișoara.

Licitarea va fi cu grai viu și pe lângă oferte în scris.

Ofertele alcătuite după formă, se primesc până la începerea licitațiunii, fiind scrise pe o coală de hârtie întreagă, provăzute cu timbru de 1 cor., iar suma plus oferată să fie scrisă atât cu cifre cât și cu litere marcante, provăzute fiind cu clausulă, că licitantul cunoaște bine condițiunile de licitare și că se supune întru toate lor.

Oferte după începerea licitațiunii nu se vor primi la nici un cas.

Ofertele au să conțină, ca vadium suma mai jos satorită, în bani gata sau în hârtii de valoare.

Lemnele puse spre vânzare sunt prețuite în 5928 m³.

Prețul strigării este de 11856 cor. sub care preț lemnele nu se vor vinde la nici un caz.

Licitanții au să depună 10% dela prețul strigării — sau 1185 cor. 60 fil., vadium la mâna președintelui compozesoratului.

Condițiunile de licitare, de preț și de contract se pot vedea din partea doritorilor de a licita 1) în cancelaria comunală din Streza-Cârțișoara, 2) în cancelaria oficiului pretorial din Arpașul-inferior, și 3) în cancelaria oficiului silvanal al cercului Arpașul-inferior în: Făgăraș, între orele oficioase.

Streza-Cârțișoara, în 28 Aug. 1906.

Trandafir Dragomir, Ilie Jurca,
președint. foștilor coloni din notar al foștilor coloni din
Streza-Cârțișoara. Streza-Cârțișoara.

A V I S.

Conducerea prăvăliei mele de ghet, pălării și tot felul de albituri, anume: cămăși, gulere, mangete, cravate, umbrele, batiste de buzunar, mănuși ciorapi, flanele Jäger etc. etc. cu ziua de azi am predat-o spre conducere

dlui **Petru Moșescu,**

care timp îndelungat a mai funcționat în prăvălia mea.

Cu toată stima:

Buchsbaum et Co

Arad, strada Atzél Péter nr. 3.

În cancelaria subscrișului se primește — pe lângă toată întreținerea și salariu de 20 până 25 cor. lunar — un scriitor, care e vărsat în afacerile notariale.

Postul se poate ocupa la moment.

Ludoșul-mare, la 22 August 1906.

u. p. Kis-Apold (Szeben-megy)

Ioan Cosma,
notar comunal.

S'a fondat la anul 1874.

H A I N E

pentru bărbați, juni și copii

din materie de cea mai bună calitate, cele mai moderne, cel mai bun croi, paltoane și pardesii de toamnă și de iarnă în cele mai favorabile condiții — și mai ieftine prețuri la — —

Moskovitz Zsigmond

Liferantul inteligenței române!

Arad, Edificiul teatrului.

Filiala în Piața libertății Nro. 1.

Toate vestmintele gata, la dorință se întocmesc conform corpului, fără alta renumerație.

În fiecare săptămână
MARFĂ NOAUĂ!

Telefon Nro. 534.

Am fost bețiv în totdeauna până ce n'am folosit medicamentul contra bețurii alui Frankl Azi mă în torc cu scârbă dela ori ce bețură spirțuoasă. K. M. casa p. Acest medicament n'are nici gust, nici miros. Se poate pune în ori și ce bețură spirțuoasă. Sănătății nu-i stricăcios. Un flacon întreg 5 coroane. Acest medicament nu se poate procura și nu se poate căpăta nicăiri, decât în farmacia lui

FRANKL ANTAL
(Szeged, Felsőváros nr. 20)

Numai până la 1 Octomvrie!

ARAD, piața Boczko

în o hală de proiecțiune, construită anume spre acest scop și provăzută cu cel mai mare confort posibil. — Cea mai însemnată întreprindere de acest gen, prin un locomobil-dinamo propriu cu vapor, iluminată electric grandios:

Electro-Bioscopul lui Lifka
(Cinematograf perfecționat)

TEATRU

pentru fotografiile vii în cea mai mare perfecțiune. Distins cu „Premiul cel mare“ la expoziția universală din Paris 1900 și Saint-Louis 1904. — Prezentat pretutindenea cu cel mai mare succes.

Tot a doua zi program de tot nou.

... .. Schimbări de program rezervate.

Reprezentanțiile zilnic la 7, 8 și 9 ore seara; în Dumineci și sârbători la 4, 5, 6, 7, 8, 9 și 10 ore seara.

PREȚUL LOCURILOR:

Locul I. 80 fil., locul II. 60 fil., locul III. 30 fil. Copiii sub 10 ani plătesc jumătate din preț. Copii și soldații dela sergent în jos la locul III. 20 fil.

Programe gratis.

Cu distinsă stimă

ERNESTINA LIFKA,
proprietară.

Comandă din provincă se efectuează încurând.

Marfă bună, prețuri ieftine, serviciu punctual.

Expositură în Toracul-mic.

Filială în Buziaș.

„TIMIȘIANA“

instituit de credit și economii
societate pe acții în Timișoara.

Anul întemeierii 1885. : : : Depuneri : : Cor. 2.000.000.
Capital de fond Cor. 560.000. Fond de rezervă Cor. 150.000.

Primește depuneri spre fructificare și dă deponenților 4 $\frac{1}{2}$ %, după depuneri peste 20000 cor. cu abdicere de 90 zile 5% interese netto. Darea de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica și se plătesc fără abdicere. Depuneri și ridicări se pot face pe cale postală. și se expediază franco.

Escomptează cambii cu 6%—8% interese.

Tot asemenea, acordă credite hipotecare precum și amortizaționale în modul cel mai culant.

Direcțiunea institutului.

In Conservatorul de muzică din Arad

ajutorat de orașul Arad,

CA ÎN ȘCOALĂ PREGĂTITOARE PENTRU ACADEMIA
DE MUZICĂ GENERALĂ UNGUREASCĂ REGEASCĂ

(Arad, piața Szabadság nr. 21)

inscrierile se vor ținea începând cu 1 Septembrie

În toată ziua { dimineața de la orele 9—12 și
după amiază > > 4—6.

Corpul didactic:

Bayer - Bettelheim Ida
(conducătoare), pian și teoria muzicii.

Kiss Janka, cimbală.

Klein Sándorné, pian.

Müttermüller József (director) gordon, pian și muzică.

Müttermüllerné Lengyel
Erzsi, pian și teoria muzicii.
Sperber Frigyes (director)
muzică, bas și școală de
instrumente muzicale,
Unger Mor, (director) mu-
zică, pian și școală de in-
strumente muzicale.
WeihartAurora, cânt. privat.

Didactru pe lună: în clasele inferioare 10 cor., instrument de suflat 6 cor. Se plătește înainte.

Taxa de înscriere 6 cor.

Direcțiunea.

Ioan Cotîrlă și fiul

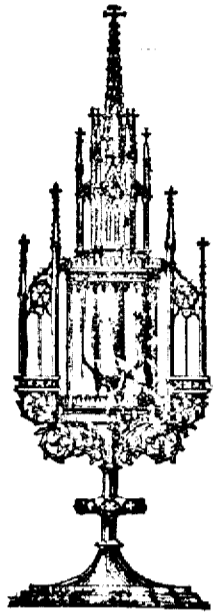
atelier de sculptură, tâmplărie și strugărie
Oravița-Română.

Aranjament complet pentru
efectuarea de icono-
stase (tâmpile), tronuri,
jețuri, strane, chivo-
turi, răpizi

și ori-ce alte lucrări de lem-
nărie în bisericile noastre de
rit oriental.

Schițare și efectuare
de planuri după co-
mande, mobile și tot
felul de

instrumente de școală,
bănci, table, catedre, ma-
șini de socotit etc.

Preturi moderate. — Garanță desăvârșită.

La cerere atestate despre rezultate de până acum.

Asigurări contra focului: case,
bucate, mobile, vestimente, mărfuri

Agentura principală din Arad

A BANCEI GENERALE DE A-
SIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primesc oferte pentru asigurări din comitatele:
Arad, Bichiz, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș
și Torontal, — și le efectuează pe lângă cele mai
favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fiș, rente,
zestre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru factori,
pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din
urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua
morții întempletate;

2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile,
mărfuri, produse de câmp ș. a.;

3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine,
revisite ș. a. prin spargere;

4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, encornuș,
ovăș, viță (vinea), plante industriale: cânepă, in, hîmei,
nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la
agenturile noastre locale și cercuale mai în fie-
care comună și direct prin

Agentura
principală „TRANSSYLVANIA“ în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefoa nr. 899.

Asigurați contra grindinei: cucuruzul
grăul, secăra, ovăzul și toată economia.

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul
morții, spese de înmormântare

Asigurați contra furtului de bani și tot ce aveți de preț

O încercare.

Nu poate să fie adevărat, că guvernul ungar a alcătuit pentru reforma electorală un proiect de lege, prin care dreptul de alegător li se acordă numai celor ce știu să vorbească și să scrie unguerește.

E mai presus de toată îndoială, că guvernul și susținătorii lui ar voi, ca să se creeze o asemenea lege; e însă peste putință, ca proiectul să fie gata.

Inițiativa pentru reforma electorală n'a fost luată nici de guvern nici de vre-unul dintre partidele reprezentate în parlament, ci de Coroană, și guvernul, primind sarcina de a conduce afacerile statului, a luat angajamentul de a obține votarea unei legi electorale potrivite cu vederile Coroanei, ear Coroana nu s'a putut și nu se poate gândi la o lege chiar mai exotica decât cea actuală.

Actualul sistem electoral e chibzuit în toate amănunțele lui astfel, ca Românii, Slovaci, Germanii, Sârbii și Rutenii, deci cei mulți dintre cetățenii regatului ungar să nu poată fi reprezentanți în parlament și ca voința masselor mari să nu se poată exprima prin alegerile făcute pentru parlament.

Prin acest sistem electoral a fost Ungaria timp de patru-zeci de ani stăpânită de urmașii în mare parte scăpătați ai nobilimii ungare și de slujile ei, o clasă socială nesățioasă și lipsită de cumpăt, care, abusând mereu de putere, făcuse în cele din urmă funcționarea așezămintelor constituționale peste putință.

Reforma electorală nu ar avea nici un rost, dacă prin ea s'ar asigura și pentru viitor stăpânirea acestei clase sociale.

Reforma se impune tocmai pentru că să li-se deschidă intrare în parlament și altor elemente, care exercită un control serios și temperează pornirile spre exces ale celor ce până acum erau de capul lor.

S'ar fi putut face, ba era p'aci-p'aci să se și facă o asemenea reformă națională și fără de intervenirea domnilor Kossuth, Andrassy și Polonyi; e însă fără îndoială mai bine să se păstreze continuitatea constituțională și de aceea oamenii cu minte toți s'au bucurat, când actualul guvern s'a constituit luând angajamentul de a face reforma pe răspunderea constituțională a celor ce-l compun.

Nu poate dar să fie vorba decât de reforma plănuită mai înainte de a se fi constituit acest guvern: așa cum a votat bugetele și contingentul pentru oștire, așa și nu altfel are să facă și reforma electorală, potrivit cu vederile clar exprimate ale Coroanei.

Vestea, că s'a alcătuit un proiect, prin care dreptul de alegător se rezervează numai pentru cei-ce știu să vorbiască și să scrie unguerește, e numai o încercare, ca să se vadă, cam care ar fi rezistența, pe care ar opune-o cei de alt gând, dacă un asemenea proiect s'ar prezenta parlamentului, care fără îndoială că l-ar vota fără multă discuțiune.

Ungurii și străinătatea. Dela debutul deputaților noștri în ultima sesiune parlamentară, chestiunea română iar a ajuns a fi discutată în străinătate. În presa franceză, germană și italiană apar articole apreciând

cu simpatie cauza noastră dreaptă susținută de deputați cu o demnitate impunătoare, pe lângă care contrastează în mod disgustător atitudinea brutală și abjectă a majorității, care n'a avut alt argument de opus deputaților decât zbierături și injulțe grosolane. Toate ziarele au luat notă de întreruperile edificatoare ale patrioților, cari în chipul acesta au căutat să sufoc glasul deputaților naționali. Ne aducem aminte că un deputat ungar l-a întrerupt odată pe dl Vaida strigând:

— Ștreang vă trebuie!

Intreruperea aceasta am văzut-o înregistrată și comentată în toate ziarele mari din străinătate și se poate spune că ne-a ajutat cel puțin atât cât unul dintre cele mai frumoase discursuri ce s'au rostit.

Bărbații politici unguri, cari au umblat în vara aceasta prin străinătate s'au rentors cu triste experiențe și foarte plouați de primirea ce li s'a făcut pretutindenea.

Suntem din isvor autentic informați, că la îndemnul guvernului, în viitoarea sesiune vor lua mai mulți unguri cuvântul spre a răspunde deputaților naționali și spre acest scop li s'a și dat impuls unora să se pregătească. Totodată se va abandona tonul brutal și intolerant, care zic chiar dâșii, li-a stricat foarte mult.

Inregistrăm aci o convorbire ce a avut un redactor dela «Secolo» din Milano cu secretarul de stat Szterényi, care în chestiunea națională a făcut următoarea declarație:

— Noi dorim fericirea și progresul naționalităților. Sârbii s'apropie tot mai mult de Maghiari. Nu se poate spune acest lucru despre Români. Numărul acestora crește mereu, în vreme ce Sârbii scad. Românii din Ardeal nu se asimilează, din potrivă ei absorbă pe Maghiari. Așa de exemplu dacă o femeie română se mărită după un maghiar, totdeauna își romanizează bărbatul și copiii devin toți români. Astfel numărul mare al Românilor din Ardeal, purtând nume unguerești. Intr'aceștia este și Aurel Vlad(?) deputat, care este unul dintre cei mai buni oratori naționaliști.

La vălău. Foia oficioasă în numărul din urmă publică, că deputatul Tóth János, major-domul Camerei a fost numit secretar de stat în secția afacerilor învățământului public.

Pentru muncitorime. Reprezentanții din treizeci de sate a secerătorilor au avut eri consfătuire în Budapesta sub conducerea deputatului dietal Achim și au luat hotărârea, că contractele pentru seceriș să nu fie încheiate mai mult în lunile de iarnă, ci numai în zile înainte de Sânt-Petru și Pavel și ș'atunci numai cu întervenirea partidului socialist al țărănimii.

Peregrinare. Orașul nostru Duminecă și Lnui părea mai creștinesc decât de alte dați. Creștin evlavioși și cucernici, dela sate, în frunte cu păstorii lor sufletești, preoți și învățători, între cântări de laude, de preamărire și mulțumire către cerescul părinte, au trecut pe aici la sfânta mănăstire dela Hodoș-Bodrog. În drumul lor s'au oprit la curtea episcopescă, unde au cerut bine

cuvântarea P. S. Sale. Bunul nostru Arhiepiscop nu întrelasă prilejul de a da povețe totodată celor ce cu credință și dragoste se apropie.

Așa și peregrinajilor le-a ținut cuvântare de înălțare sufletească și mângâitoare pentru cei obidiți. A trecut creștinii din Giula-română în frunte cu părintele Ciobriș și învățătorul Ivan. Credincioșii din Chitihaz în frunte cu capelanul Ioan Ardelean și învățătorul Dolga. Cei din Otlaca, în număr impunător, în frunte cu preotul Turic și inv. Turic.

Azi pleacă la sfta mănăstire și creștinii din Arad-Gai sub conducerea părintelui T. Vațan și a învățătorului N. Ștef.

Iarăși agitație panslavă. Un preot slovac, Iancola, din America a venit în Ungaria să organizeze poporul slovac. A venit, fiindcă e unul dintre cei mai inteligenți preoți ai poporului slovac și fiind că cunoaște foarte bine întreagă Ungaria de Nord. Cine deci ar fi fost mai chemat să meargă din sat în sat, să dea povețe folositoare Slovacilor, cari în urma sărăciei și nepăsării stăpânirii sunt nevoiți să ia bățul pribegiei și să emigreze în țări străine? Dar tot acest preot atât prin foile slovace din America, cât și prin cele de acasă preamărește pe deputații noștri naționaliști, ca și pe adevărații reprezentanți ai camerei ungare, părere ce o are și presa străină despre naționaliști.

Ei! Și e de ajuns atât, ca să fii timbrat de agitator. Teribil! În sfârșit »B. H.«, ce publică această informație, e ziar serios!

La temniță!

Câți gazetari de-ai noștri își frământă în gândul lor înferbântat fraza aceasta, care în Ungaria se tot practizează de mai bine de douăzeci de ani fără întrerupere și fără milă!

S'apropie toamna și toamna aceasta o să fie atât de posomorită pentru neamul românesc de-aici, care se luptă desnădăjduit cu goana pătimase a sorții.

Curțile cu jurați maghiari se constituie, pentru a da răsplată cumpliților »agitatori valahi!« Turcul te bate, Turcul te judecă! »Agitatorii« vor fi pedepsiți, pentru că sunt vinovați. Ei au îndrăznit, să lumineze poporul valah, au îndrăznit să se afirme ca Români, au îndrăznit, să strige în contra împilărilor necruțătoare ale stăpânilor, deci, »la ghilotină! În temniță au să-și ispășească păcatele acești vinovați«, iar după ce vor isprăvi cu spovada pot trece pe cea lume sau și dacă mai rămân, ce le pasă despoților de nervii lor slăbiți, de ochii lor stricați sau de boala lor istovitoare!?

Ce-i pasă bețivului de vântul, care șueră prin ferestrele sparte ale bisericilor?! Ce-i pasă despotului de vaetul sclavului? Mila ar însemna disprețuirea persoanei sale și decât aceasta mai bine urlete, goană și stărpire. Cine are putere, se folosește de ea, o aplică unde vrea și cum vrea. Cel bogat pentru ce n'ar stărpi pe cel sărac, dacă poate? Cel tare de ce să se împedecă de cel slab? Mai bine îl dă la o parte. Tăria omului e singura dreptate care s'aplică. Cel ce nu vorbește limba cutăruia, piară, căci nu e membru folositor al statului, ci e trădător! Acesta este catechismul patriotic! Aceasta e garanța statului, care dacă nu s'ar aplica, statul s'ar prăbuși, pentru că pătimășii agitatori îl surpă. Piară toți aceia, cari îndeamnă poporul la iubirea patriei și ascultarea Tronului, pentru că aceia periclitează interesele clasei și doboară domnia de rassă. D-zeu

e prea departe, nu ne poate ajunge din cer cu bâta, deci putem face ce vrem. Putem osândi pe cei nevinovați, căci morala nu ne toacă în cap. De străini nu ne pasă, pentru că în afacerile dinlăuntru ale statului n'are dreptul să s'amestece nimenea. Asta a decis-o și conferința de pace dela Haga.

Românii sunt ațâțatori fiindcă vorbesc de un lăncu visător. În temniță cu ei! De ce nu-l numesc căpitan de bandiți, cum îl numim noi. Sunt agitatori fiindcă cutează, să afirme, că lăncu a luptat pentru o patrie tare și dreaptă față de toți membrii ei, pentru o Ungarie, în care fiecare națiune să fie egal îndreptățită! Deci în temniță cu ei! Zică, ca noi, c'a avut tendințe separatiste, că n'a ținut cu Kossuth, care a detronat pe rege, ș'a pledat pentru un stat național maghiar, în care Românii n'au drept la titlul de existență fără de a fi Maghiari! Zică așa t'atunci ni-s frați, nu-i băgăm în temniță.

Sunt agitatori, pentru că sunt iubiți și ascultați de popor. Lasă-l pe acest popor pe mâinile noastre, pe mâinile nevinovaților noștri agenți, pe mâinile modestilor gheșeftari economici ș'atunci înțelegem, că-și iubesc patria și nu agită în contra ei.

Sunt agitatori Românii pentru că au politică. Abzică Românii de a face politică, suspende-și foile lor politice, abzică de viața lor națională, contopească-se cu noi, sau sprijinească cel puțin validitatea noastră baremi de clasă, ș'atunci nu agită. Atunci, «Orizontul» din Cluj n'ar mai avea procese, pentru că n'ar mai fi, iar directorul ei Vasile E. Moldovan n'ar mai avea ce căuta pe judele de instrucție și n'ar mai trebui, să răspundă la acuza procurorului în fața imparțialilor jurați maghiari pentru că n'ar mai agita. Redactorii «Tribunei» n'ar mai fi poftiți pe la Oradea-Mare și de acolo transportați la Vaș, sau la Seghedin. Părintele Moța n'ar mai avea ce căuta în temnița din Cluj, ci s'ar desfăta în vr'o funcțiune grasă patriotică, fără să mai aibă vreme de a mai scoate în fie-care săptămână douăfoi: «Libertatea» și «Foaia interesantă».

Abzică Românii și cu ei toți nemaghiarii de școlile lor, prefacă-le pe toate în școli de stat și pe lângă asta să le susțină tot ei ș'atunci învățătorul lor, care va fi al nostru, nu va mai agita, ci cu multă bunăvoință vom pofti pe Români să-i dea o leafă mai grasă.

Lase-se de autonomia bisericii și să ne permită ca pe preoții lor să-i denumim noi, c'atunci acești preoți nu vor mai fi conducătorii poporului, nu-și vor mai împlini această datorință morală, ci vor maghiariza cu multă râvnă, așa cum facem noi. Atunci nu vor mai fi »oláh popák,« ci »magyar lel-készek« și deci nu vor mai agită. Cum ar și agită, când ei ar fi kossuthiști ca și noi, când ei ar tinde ca și noi să ne alegem un rege național și să facem o țară de 30 milioane de Maghiari — vorba fericitului Bek-sics. —

Da, facă așa, ș'atunci sunt patrioți (ori patrihoți, vorba lui Alexandri!) Atunci nu-i vom mai trimite în temniță, ci le vom strânge cu dragoste mâna și . . . vom jefui împreună poporul.

Condeii imi tremură în mână . . . S'apropie toamna și încă câte toamne vor mai veni. Pe orizontul vieții noastre naționale se încheagă tot mai mult un zăbranic întins și întunecat.

Putere n'avem să-l spargem și să dăm loc razelor mângâitoare de soare.

De-am fi cel puțin toți uniți, de ne-am mângâia unul pe altul, de-ar dispărea dintre noi ura și pizma pățimășă, poate am îndura mai ușor durerile. Nu ne-ar durea așa de tare loviturile, am răbdă mai lesne. Iubindu-ne unii pe alții n'am simți așa cred mustrarea sorții și cine știe dacă atunci nu ne-ar licări speranța unui alt viitor mai senin, mai puțin trist. Cine știe dacă fraza »În temniță« n'ar dispărea din lexiconul nostru zilnic, căci numai cei slabi și răzleți au avut totdeauna parte de temniță.

Să nădăjduim deci, căci cu nădejdea am trăit și până acum. Dar să nădăjduim îndreptându-ne.

Și încă ceva. Pe martirii noștri, pe aceia, cari respiră aerul greu al temnițelor muce-zite, să nu-i dăm uitării — dupăcum ni-e obiceiul — și să nu-i lăsăm în părăsire, ci să ne aducem mereu aminte de ei, iar dacă putem, să vărsăm tărie în corpul și sufletul lor.

V. N.

Adunarea generală a fondului de teatru în Lipova.

Lipova, 27 August.

Ziua I.

Adunarea de mâne promite a fi solemnă, Lipova de azi dimineață a luat înfățișare absolut românească. Multime de țărani vezi pe strade, în frumosul costum de serbătoare din Bănat. Sunt parte veniți la mănăstirea din Radna, în vederea sărbătorii de mâne, sau fac parte din comitetul de arangiere a sărbătorii naționale care-și ia azi începutul.

O parte mare a membrilor din comitet (ardelenii) Virgil Onițiu, Nicolau Vecerde și Iosif Blaga au sosit deja cu trenul de dimineață.

Președintele va sosi cu trenul de 5 și i-se pregătește o primire impozentă.

Primirea președintelui.

În frunte cu comitetul arangiator din loc, membrii comitetului precum și oaspeții sosiți deja dimineață și public mult din Lipova am ieșit la gară într-o împințare președintelui. Gara e tixită de public românesc.

Trenul sosește cu puțină întârziere și îndată vedem coborîndu-se din cupeu svelta figură a președintelui Vulcan cu grațioasa sa Doamnă, între uralele însuflețite ale publicului. Veneratul president al societății de teatru, a mai slăbit de când nu l-am văzut, se vedea și pe ținuta lui dreaptă de odinioară și pe starea de reconvalescență în care ni-a spus că se află după o lungă boală.

În numele comitetului arangiator îi urează bine venire în termin calzi și însuflețiți președintele comitetului arangiator, Dr. A. Halic.

Președintele răspunde înduioșat că, suferind chiar, a ținut să vie la Lipova, locul care trezește într'insul suvenirea unor zile petrecute aici înainte de douăzeci și cinci ani...

Seara de cunoștință.

O seară de cunoștință mai cordială și mai plăcută de mult n'am văzut la adunările noastre, ca aceasta. Este un public distins de față care abia începe în vastele odăi dela »Regele Ungariei«. Orchestra vestitului Ghiuțu, ne alintă și ne transportă cu fermecătorul său arcuș.

Președintele cu amabila sa soție sosește la 9 în sală și sunt primiți cu mult entuziasm.

Președintele comitetului arangiator Dr. Aurel Halic, deschide seria discursurilor, prin cuvinte calde la adresa presidentului și a comitetului fondului de teatru.

Veneratul president într'un avânt adevărat tineresc răspunde înduioșat și evocă din nou amintirea zilelor petrecute înainte de 23 de ani, la adunarea de atunci a fondului de teatru în Lipova.

Constată cu regret, că pe puțini îi vede în jurul său dintr'aceia cari au făcut atunci primire neuitată, este însă încântat de pleiada de tineri, cari așa se vede pășesc în urma bunelor tradiții și în mijlocul cărora se simte ca întinerit.

— Vă mulțămesc de renașterea ce mi-ați făcut — a zis presidentul, închinând pentru Românii din Lipova.

Provocați de tinerimea multă ce era de față, au vorbit pe rând deputații naționali Ștefan C. Pop și Vasile Goldiș pe urmă dl Isidor Ieșcan din Serajevo, a cărui discurs a stârnit mult entuziasm.

Entuziastul oaspe din Serajevo, a atins coarde simțitoare când a amintit de frații noștri martiri din Macedonia și a solicitat pentru ei, nimic mai mult, decât o lacrimă.

— Să ne aducem aminte de nenorocii noștri frați — căci pretutindenea unde sunt Români este patria română.

În dispoziția cea mai animată s'a împrăștiat societatea între oarele 11 și 12. Afară însă o surprindere plăcută. S'a pornit o ploaie torențială, care e de temut, că vor strica celor două zile de serbătoare.

Ziua II-a.

Serviciul divin.

Pe când soarele făcuse drum de două ore pe balta vineție cerească, fețe necunoscute îmbrăcate sărbătorește, furnica deja pe străzile înguste ale Lipovii. Numeroși oaspeți, Români de bine, doritori de grabnică înaintare a neamului românesc, grăbit-au să conlucre cu cât poate la marea operă a culturii naționale, grăbit-au să ia parte la ședințele anuale ale »Societății de fond pentru teatru românesc.«

Și ca Români buni, și tot atât de buni creștini intrat-au mai întâi în casa de rugăciune a Domnului, unde îi chema glasul armonios al clopotelor și bubuitul treascurilor. În biserică se celebră sta slujbă, pontificând P. O. D. protopop Voicu Hamsea însoțit de preoții Ion Cimponeriu, Ștefan Stan, (Vasoia). Dl Voniga (Ghiroci) Florian Roxin și diaconul dr. Aurel Crăciunescu. Răspunsurile liturgice le-a cântat tineretul din Lipova. La pricasnă P. O. protopop a ținut o călduroasă predică arătând însemnătatea sărbătorii, care pentru Lipoveni este întrăit de mare, de oare-ce s'ita Mărie nu e numai o serbătoare creștinească, ea este și hramul bisericii este în ast an sărbătoare națională, căci pionierii culturii române venit-au să răspândiască și aici lumină și să propovăduiască învățături de înaltă educație națională.

Biserica este tixită. La sfârșitul liturgiei preoții în odăjdi între cântări dulci bisericesti cântate cu multă evlavie și cucernicie de către sute de creștini au ieșit cu litia în piața bisericeii, unde s'au rostit rugăciune de mulțumire către părintele cereș.

Ședința I.

După serviciu s'a ținut ședință în hotelul »Regele Ungariei«. La masa prezidială era, vice-prezidentul societății, Virgil Oniț, membrii comitetului: dr. G. Dobrin, dr. N. Vecerde, George Dima, V. Goldiș, dr. I. Blaga.

Ziaristica a fost reprezentată prin Teodor Păcășan (»Telegr. Rom.«), Sever Bocu și Petru E. Papp (»Tribuna«), Dimitrie Birăuț (»Poporul Român«), Virgil Oniț (»Gaz. Trans.«), Isidor Ieșcan (»Dnevnik« și »Bosnische Post«), D. Voniga (»Controla«).

Se esmite o comisie constătătoare din dnl Voicu Hamsea, dr. A. Marta, Proc. Givulescu și dr. A. Cosma, pentru a invita pe presidentul Iosif Vulcan să ia parte la ședință.

Veteranul prezident intră în sală între aplausele și urările publicului distins și imens, ce l-a așteptat. Relevăm faptul, că erau de față și un număr frumos de țărani.

Prezidentul cu glas tremurător, slăbit de povoaara anilor grei ai bătrâneții, dar tot cu aceeași căldură și însuflețire, de care a fost călăuzit în întreaga lui viață pentru tot ce e înălțător și folositor neamului românesc, deschide ședința printr'un discurs remarcabil.

Dl Voicu Hamsea în termeni aleși mulțumește atât dlui prezident cât și comitetului pentru înălțătorea muncă, ce-o săvârșesc și pentru dragostea, cu care au primit invitarea de a ține adunarea fondului în ast an în Lipova.

Dl Emanuel Ungurean, ține un scurt dar călduros discurs, scoate în relief, că poporul ce nu

